

NAŠA SLOGA

I VAN NEPOMUK

PO BOŽJOJ I SVETE APOSTOLSKE STOLICE MILOSTI

Biskup tršćanski i koparski

kućni prelat Nj. Svetosti i papin prestolni podvornik

Častnomu svećenstvu i ljubeznomu puku sjedinjenih Biskupijah

POZDRAV, MIR I BLAGOSLOV U GOSPODU!

Ako se čovjek bud koliko obazre na svoje tielo, te samo malo izpituje njegov sustav, znata se mora s jedne strane čuditi, kako složno pojedina uda i dielovi vrše dužnosti svoja od Stvoritelja jim opredijeljene, «jer Bog postavi sva uda u tielu, kako je koje htio» (1. Kor. 12, 18), nu s druge ga strane i žalost hvata, kad promatra pokvarenu svoju narav, usled koje mu je tielo raznim bolestim podvrženo. Stoga se već od davnja liječnici i strukovnjaci trude, kako bi našli ponoc toj nevolji te očuvali čovječanstvo od bolesti i odstranili nered u tjelesnomu skladu. Neprocionljivo je sbljla tjelesno zdravlje; toga nitko ne taj, a i svakdanje nas izkuštvu uči, kako skrbno svatko nastoji, da si ga očuva. Bez zatezanja teče se po liječnika; s kakovim čoznućem, s kojimi se uzdasi unišću ljekovi, čim se tko čuti, da je obolio, ili da su se prvi znakovi bolesti pojavili. Ako pak prilipljiva koja bolest ili okužujuća pošast kojemu mjestu zaprijeti, tad je sve na noguh, da se pogibelj odstrani, da se proteća šiba božja odvrti, Javno vlasti i pojedina osobe natječu se u nastojanju, da pribave i da se rabe sredstva i pomoći, koje u tu svrhu nauka pokazuje ili razumom izkustvo savjetuje.

Hvale vrijedna su zaista takova nastojanja, jer nam je dužnost svim skrbiti i za tjelesno zdravlje, za taj neprocionljivi dar nobeski, buduć je: «Svevišnji učinio, da zemlja dade iz sebe ljekariju i čovjek pametni neće ju odbaciti» (Crkov. 38, 4).

Ali, Premili moji, čovjek ne sastoji samo iz tiela, on ima i neumrlu dušu stvorenu po prilici božjoj (Mojs. I. 1, 26). Kako pak je tielo, usled Adamovoga grieha, podvrženo raznim bolestim, isto tako ima i duša svoje bolesti, kad kad skrovite i pojedine, a više putah pak i javne, koje poput prilipljive bolesti okužuju zdravi um i srca još nepokvarena. Na te duševne bolesti smjerao je sveti kralj David, kad je na prorodkoj svojoj barfi tužnim glasom pjevao: «Usmrđeše se i zagnojiše se rane moje od bezumlja mojega. Zgrčio sam se i pogurio se veoma, vas dan idem sjetan» (Psalam 37 6, 7.) Ako si dakle toli skrbno čuvamo tielo, da neoboli, koliko već bi nam paziti, da ostanemo zdravi na duši, koja je tisuće i tisuće putah vrijednija od tiela. Sto hasni, da govorim s Odkupiteljem: «kukva je korist čovjeku, ako sav svijet dobije, a duši svojoj navidi? ili kakav će odkup dati čovjek za svoju dušu?» (Mat. 16, 26). A tim višo bismo imali skrbiti da si čuvamo zdravlje na duši, jer: «život je tielu srdce zdravo» (Priče 14, 30), i jer Psalmist govori, da bolestni na duši neće imati polovine danah svojih (Psalam. 54, 24).

Nu, žalibože vidimo i opažamo, da se ljudi svo drugače ponašaju nego li bi se morali. Sano da je prave volje, kršćani bi lahko i uspješno paziti mogli na raznovrstne bolesti, kojim je podvrženo naše srdce i poslužiti se pak proti njim pripravnimi sredstvi i ljekovi. Kršćanu katoliku, kojega razsvjetljuje vjera i milost božja podupire, za to je dosta katekizam. Da, Premili, katekizam je ona zlatna knjiga, koja nas je jur od mladih noguh učila, da naše duševno zdravlje stoji u posjedu milosti našega Gospodina Isusa Krsta; a nasuprot pak da su griesi i griesne navade duševne naše bolesti. Već sveti

«Sv. Petar» Nar. Pest.

novč.; il u slučaju opetovanja
o na vrijeme, neka to javi odpravništvo
LOGA. Izlazi svakog četvrtka i 1
for. na godinu. Razmjerno fr. 2.50 na

dalje predložio bi, da se neura-
samo one pristojbe štole, koje
u manje od 50 for. već da ostane
zira na svotu štolarnih pristojbah,
oprostno.

predlog smjera usljed rečenog
da se umetne u ovom odstavku brojka
to brojke 30 i da se uvrste na koncu
riječ: isto tako valja od svakog
štola 50 for. odračunati.

stavak g) radi o štipendijah mise
kladah pobožnih lunkcijah. Pri
lja mi se osvrnuti na ministerijalnu
od 29. decembra 1851. Br. 169,
stanovljuje temeljno načelo, da se
sće kod stvaranja misnih zakladah
va neima u kongruu u računati.
svoga moram izjaviti, da sam u
preti tomu, da se štipendije za
toji se pružaju za zaslužbu, te nisu
žar, uračunaju medju prihode. Što
spomenute odluke ministra be-
lja, to je moja misao, da se ima
kod glavnog načela, polag kojeg su
dužbine, stvorene poslije godine
posvema oproštene, jer inače nap-
dotičniku veliku štetu. Do sada
sve dotične zadužbine, založene
d. 1852. oproštene, sada se jih hoće
ti tekar od onog vremena, u kojem
u kriepost ovaj zakon. Stavimo, da
u kriepost ovaj zakon t. jenara
jad bi se moralo sve zaklade, koje
jrene u teku od 34 godinah, od godine
je 1886. uračunati. To je svakako
jepravica. Dotičnici imaju pravo,
ove zaklade neuračuna, a sad na
u hoće se jih uračunati.

oj predlog ide dakle za tim, da se
mjesto rieči: «kriepost ovog za-

Ovo su vam kolijani,
Ki su bili lani —
Fijole, fijole,
Dobru mužu va dvore.

Iškrunjica šerbića,
Puna je kolači —
Fijole itd.

Dajte nam ga cela,
Da negremo v tuđe sela —
Fijole itd.

Dajte nami kobasu,
Š čim bi kralja opasu —
Fijole itd.

Tumo su nam pravili —
Da ste prašca palili —
Fijole itd.

red svakom kućom dobiju ili kolač
s vina ili kobasu, te toga bome dosta
je. Prvu pokladnu nedjelju učine tim
kući pir, dopeljajući na isti svaki
djevotku. Djevojke donesu zelenja i
što trebnu, sve ostalo priskrbe mlu-
dici. Pir se obavi isto onako kao kada je
kruna t. j. je zastava, sople, pucaju mu-
žare; i tako uz malo troška pruju i pješu
ciela tri dana. I. M.

njimi, slobodno si ju uzmitte.

Sad izvede iz kuće najmladju djevojku
i pita:

— Jeli ova?

— Ne, odgovori kum, ali na račun
uzimljemo i ovu, i odvede ju medju svoje
djevojke.

Tako domaćica izvadja sve do posled-
nje djevojke, jednako pitajući, a kum jed-
nako odgovarajući i pridruživajući ih k svo-
tm. Kadkada da bude više žule, obuku

jednu od tih djevojki, koja je bila
kolač, umoči zatim jedan cviet u blago-
slovljenu vodu, otdje van, poškopri mlu-
doženje i svu svatnju, a tad idju svi u
crkvu, gdje imaju već svoje posebno mjesto.
Kroz celu misu pucaju mužari, a poslije
ove krenu svi, kako su i došli, k objedu.

Prad objedom svira opet mantijada
kao i prvi večer a tad se počme jesti. Pod
objedom se takodjer pjeva. Medjutim počmu
mladoj dozniti darovi. Najprije joj pošalje

ju tvojku, dopjevu ju opet na drugi večer,
je večer, a poslije ples kao i prvi večer.
Pir traje još i u ponedjeljak, a taj se večer
za daljnju rodbinu i svrši, dođim bliža
rodbina pruju još i u utorak, a tad svrši
pove.

Svakako nemanje važna je koleđa ili
kako ju ovdje zovu koletra. Sutra dan po
Božju t. j. na Sijpanju, sakupi se većina
mladića, te idju po mjestu pjevajući prad
tim dječijim kućami sila-
de:

NAŠA SLOGA

DOTTONTI GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

Okružni "Nar. Red."

govjeruju odgoj mladeži! Ali, žalibože svakidanje izkustvo nas uči, i vlastitimi oči vidimo i tako rekuc rukami hvatamo, koji se u tom obziru griješi. Većim dielom roditelji ostavljaju djeteu samoj sobi, ne brinu se ni malo o izboru učiteljah, kojim će povjeriti njezin odgoj; dopuščaju njoj sve, nepazeć na knjige i časopise, koje čita, ako i jesu nevaljali, bezbožni i sablaznjivi; dopuščaju njoj prijateljstva pogibeljna, zabranjene zabave, ponoćna klatarenja i jošto goro stvari; nepomišljaju na strašnu pedepsu, koja je u starom zakonu zadala oca Helija: *jer je znao, da mu sinci nepristojno žive, pa im nije zabranio* (I Kralj. 3, 13). Oh! koliko griješ roditelji proti težkoj i oštroj dužnosti, koju imaju, da im se djetea već od mala nauče istino sv. vjere, da se pripravo dostojno za sv. sakramento i da vrše bogoljubna djela.

Što pak imamo očekivati od mladeži odgojene po sadašnjih načelih, pred malo nam je danah kazao Isukrstov Namjostnik, premudri s. Otac Lav XIII. kad je pisao: «Mladež nepriučena na strah božji tožko da se podade na rat poštenoga življenja, i buduć ne nikada bila navadna, da se bud ikoliko svojih strastih odveće, lahko će se «sklonuti, da prevrati Države» (Okružn. *Nobilissima*).

Istom lahkomisljenošću i istom nemarnošću stupa se u Sv. Zakon. Ženitba je temelj obitelji, je podloga državam; *veliko je ovo Otajstvo u Krstu i u Crkvi* (k. Efsa. 5, 32.), uzno je nerazvolyjiv, prisega, koja do smrti veže. Ove su istina katolikom dobro poznate, ipak se zaruke sklapanju bezobzirno i bez pravoga razbora. Znao se, da su svetim stvarima ima se svoto postupati, pa ipak opažamo, da se zaručnici neurednim i griješnim življenjem, više putah i na očitah sablaznu približuju k oltaru božjemu bez svake pobožnosti i nemisleć na važan korak i na svoti čin, koji obavljaju. Znaista *neznađu što čine*, (Luka 23, 34.) Ako pak *drvo zlo ne može dobru plod radjati* (Matej 7, 18.) naravski je, da u takovih ženitbah, u koje se bez krščanskih pripravah, stoga i bez neboskoga blagoslova, stupa, nemoženo očekivati, da budu bračno ljubavi, zadržnoga roda i svetoga življenja. Stoga nemir u obitelji, stoga ljubomor, nesloga, prepirke, navjornost, odjeljenje i druga zla, buduć ostaje uvijek živa istina ono, što je nadahnuti Pjesnik pjevao: «*Ako Gospod ne gradi doma, uzalud se muče, koji ga grade; ako Gospod ne čuva grada, uzalud blije, koji ga čuva*» (Psalam 126, 1.).

Što da kažem pak o razkošju i ob obćatinoj razsipnosti današnjega vremena, usled koje svatko hoće drugo u gizdanju nadkriliti? Na taj se način širi mekušnost i putenost, muoži se strahovito siromaštvo, čim će se danas sutra poslužiti neprijatelj krščanskog imena, da izvede svoje paklensko namjere.

Mnogo bi jošto imao da dodam onomu, što sam o toj važnoj razpravi govorio, nu rečeno vam dosta dokazuje, da je današnje čovječje društvo pogibeljno holostao, i da ono što je najžalostnije, *neće pripoznati pogibelj*, koja mu prioti.

Nu, uelka nra tieši misao, «*da je Bog učinio izjelčive svo narode okruga zemaljskoga*» (Mudr. 1, 14.) i da ako On za svoje, našemu umu nerazumljivo svrhu dopušču, da za čas nadvlada opučina, pripravlja ipak proti njoj srodstva potrebitu, jer je «*On pomuč, da tko ne padne, on usdiže dušu, on prosojetljuje oči, on udjeljuje zdravlje i život i blagoslov*» (Crkovn. 34, 20); *niti mu je milo da umre bezbožnik, nego da se vrati bezbožnik sa svoja pata i bude živ* (Ezek. 33, 11).

Buduć se približuje sad svoto korizmeno vrijeme «*vrieme najbolje i dnevi spasenja*» (2 Korinć. 6, 2.), poslušimo se milošću, koja nam se u ovo vrijeme obilnije nudja, poslušajmo glas Gospodnji, koji nas milo vabi, i buduć smo svi više ili manje griješnici, svi, izpovjedajmo s Prorokom; *svi mi kao ovce zadjosmo, svaki nas se okrenu svojim putem* (Isaija 53, 6.); priznajmo svoju krivinu, i s poniženim i skrušenim srdcem svaki nas da zavapi prema dobromu Bogu, Ocu i Lječniku nebeskomu: «*Jacieli me, Gospode, i bit ću izbavljen*» (Jerem. 17, 14.) Ako budemo tako dobri plod pokore donosli, odvratit ćemo od sebe šibe božje pravice, razdražene našimi griesi, to ćemo vriedni biti, da se budućih vazmenskih blagdanah veselimo u onom miru, kojega je Isus svojim uskrsnućem Apostolom navjestio. A taj mir, Prosljubezni, koji, po riečih sv. Augustina, sastoji u *počuju reda* (de Civ. D. I. 19. c. 18.), u podržvenosti putonih željah duhu i duha Bogu, taj mir, dragocieni plod Duha svetoga, nagrada čistim i mirnim dušam, *mir koji nadmažuje svaki um, da sačuva srdca Vaša i misli Vaše u Gospodu Isusu*. (k. Filipi. 4, 7.)

novč.; II u slučaju opetovanja e na vrijeme, neka to javi odpravništvu LOGA. U izlazi svakog četvrtka i 1 for. na godinu. Razmjerno fr. 3.50 na

dalje predložio bi, da se neura samo one pristojbe štale, koje u manje od 50 for. već da ostane zira na svotu štalarnih pristojbah, oprostno.

J predlog smjera usljed rečenog da se *umelne u ovom odstavku brojka to brojke go i da se uvrste na koncu i rieči: isto tako valja od svakog ribaha štale 50 for. odražunati.*

stavak g) radi o štipendijah mise skladah pobožnih funkcijah. Pri lja mi se osvrnuti na ministarijalnu od 29. decembra 1851. Br. 169, stancvljuje temeljno načelo, da se tće kod stvaranja misnih zakladah va neima u kongru-u uračunati. svega moram izjaviti, da sam ' proti tomu, da se štipendije za toji se pružaju za zaslužbu, to nisu tar, uračunaju medju prihode. Što spomenute odluke ministra be- lja, to je moja misao, da se ima kod glavnog načela, polag kojeg su dužbine, stvorene poslije godine j posvema oproštene, jer inače na- o detičniku veliku štetu. Do sada ' sve dotične zadužbine, založene d. 1852. oproštene, sada se jih hoće i) tekar od onog vremena, u kojem u kriepost ovaj zakon. Stavimo, da u kriepost ovaj zakon i. jenara ad bi se moralo sve zaklade, koje rene u teklu od 34 godinah, od godine jo 1886. uračunati. To je svakako nepravica. Dotičnici imadu pravo, ove zaklade neuračuna, a sad na n hoće se jih uračunati.

oj predlog ide dakle za tim, da se mjesto riečih: «*kriepost ovog za-*

Ovo su vam kolijani, Ki su bili lazi — Fijole, šjole, Dobru mužu va dvore.

Iskrujica šćerblca, Puna je kolači — Fijole itd.

Dajte nam ga cela, Da negremo v tuđe sela — Fijole itd.

Dajte nam kobasu, Š čim bi kralja opasu — Fijole itd.

Tamo su nam pravili, Da ste prašcu palili — Fijole itd.

red svakom kućom dobiju ili kolač s vina ili kobasu, te toga home dosta se. Prvu pokladnu nedjelju učine tim oj kući pir, dopeljavih na isti svaki djevojku. Djevojke donesu zelenja i što treba, sve ostalo priskrbe mla- dići. Pir se obavi isto onako kao kada je kruna t. j. je zastava, sople, pucaju mu- žare; i tako uz malo troška piruju i plešu ciela tri dana. I. M.

njima, slobodno si ju uzmete. Sad izvede iz kuće najmladju djevojku i pita: — Jeli ova? — Ne, odgovori kum, ali na račun uzimljemo i ovu, i odvede ju medju svoje djevojke. Tako domaćica izvadja sve do poslednje djevojke, jednako pitajuć, a kum jednako odgovarajuć i pridruživajuć ih k svoim. Kadkada da bude više štale, obuku

e jednu od tih djevojki, koja se zove kolač, umoči zatim jednu cviet u blagoslovljenu vodu, ottidje van, poškropi mla- doženja i svu svatju, a tad udju svi u crkvu, gdje imaju već svoje posebno mjesto. Kroz cielu misu pucaju mužari, a poslije ove krenu svi, kako su i došli, k objedu. Pred objedom svira opet mantiojada kao i prvi večer a tad se počme jesti. Pod objedom se takodjer pjeva. Međjutim pošmu mladoj dolaziti darovi. Najprije joj pošalje

ju mlijeko, dopelnu je opet na sv. vjere. u večer, a poslije ples kao i prvi večer. Pir traje još i u ponedjeljak, a taj se večer za daljnju rodbinu i svrši, dočim bliža rodbina piruje još i u utorak, a tad svrši pove. Svakako nemanje važna je koleđa ili kako ju ovdje zovu koleđra. Sutra dan po Božicu t. j. na Silpanju, sakupi se većina mladeži, te idju po mjestu pjevajuć pred tim čimjimi kućami silađećo:

